

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Maryrium SS. Confessorum Samonæ, Guriaë, & Abibi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

cum iuramento asseuerans dominum Archiepiscopum diem extremum clausit. Id quod postea, nuncijs aduenientibus, verum fuisse compertum est, eadem scilicet nocte migrasse Pontificem, qua visio hæc Innocentio oblata fuit.

CAP. XXXV.

Contigit autem, Domino agente, vt mox à celebratis sancti cōfessoris exequijs Alexius Romanæ Ecclesiæ Cardinalis & Scotiæ Legatus adesset. In cuius alio honorificè & reuerenter sepulturæ mandatum est. Vbi postea latuit annis quatuor & mensibus sex thesaurus preciosus, tum quidem absconditus, sed suo tempore reuelandus. Cuius quidem futuræ reuelationis haud vulgare extitit argumentum. In enim nocte, qua Christi confessor huius mundi tenebras reliquit, sicut multorum assertione innotuit, admiranda claritas super Augensē monasterium ita reperienda visa est emicare, vt intuentes putarent Abbatiam, vel castri domum aliam, emissa calitūs fulgure, concremari. Vbi sanè diuina bonitas nobis aliquantulū reuelata dignata est, qualis & quātus esset ille, qui ea nocte ex hoc mūdo migrārat. De quo non debet temerarium videri, sed pium potius, si sentiantur ad lucem transisse inaccessibilem, vt illius beatitudinis sit particeps, quam opportuno tempore suis manifestat & largitur fidelibus beatus & solus potens Rex regum & Dominus dominantium: Cui est honor, gloria & imperium in perpetuum, Amen. In sanctos etem relatus est vir beatus à summo Pontifice Honorio Reate, tertio Idus Decembris, pontificatus eius anno decimo.

Honorifica sepultura eius.

Referitur in sanctos.

MARTYRIUM SANCTORVM CONFESSORVM SAMONAE, GVRIAE ET ABIBI, AVTHORE Simeone Metapbraste, habetur in tomis Aloysij.

Novemb. 15. Cap. 1.

Cognatus Edessenorū Episcopus.

AGEBATVR quidē sexcentisimū annus ab imperio Alexandri Macedonis: nouem autem annos iam transegerat Diocletianus, scepra tenens Romanorum: sextum iam consulatum obtinebat Maximianus. Augustus autem Zoaræ filius, his temporibus erat Prætor, & Cognatus erat Episcopus Edessenorum, & magna excubatur persecutio aduersus ecclesias omnibus, qui erant sub ditione Romanorum. Et nomen quidem Christianorum, tanquā nefarium, probris apperebatur & excogitabatur: sacerdotes autem & monachi, propter firmam fidem & inexpugnabilem, miserabilibus tradebantur supplicijs, desiderioque & metu distrahebantur. Nam cum liberè eloqui veritatem propter Christi vellent desiderium, refugiebant rursus metu suppliciorum. Nam ij quidem, qui se armabant aduersus pietatem, studebant vt Christiani Christianismum abiurarent, Saturnoque & Rheæ se adiungerent: contra autem fideles, vt nihil esse ostenderent ea, quæ ab illis colebantur.

Cap. 2.

Guriae continentia & charitas.

Pl. 1. 45.

Illo ergo tempore Gurias & Samonas apud Iudicem accusantur, quorum ille quidem ex Sarcigitua, hic autem ex vico Ganade erat ortus, ambo educati Edessenam quam vocant Mesopotamiam, quod sit media inter Euphratem & Tigridem. & eam teā quidem eius fama ad paucos peruaserat: post martyrum autem certamina eorum omnium sermone celebrata. Atque sancti quidem nequaquam versabantur in coartate: sed procū ab ea remoti, vt qui vellent procū abesse ab eius tumultibus, studebant esse Deo soli manifesti. Et Guria quidem continentia & charitas, erat bonum & honesta possessio, & ex illius studio cognomen est ei impositū, ad eō vt ex nomine cum non cognoueris, nisi prius dixeris continētē. Samonæ autem erat in Dabum corpus & animus iuuenilis & alacris, & cum Guria virtute cōtendebat. Ii ergo accusantur ad iudicem, quod non solum omnem finitimam Edessā regionem suā doctrina confirmarent, & vt suā adhererent fidei, animū adderent: sed etiā efficerent, vt despicerēt persecutores, & vt illorū impietate omnino nihili facerent, decerneret, cōuenienter ei, quod scriptū est: Nolite cōfidere in principibus, in filijs hominum, in quibus non est salus. Quibus iudex ad magnā accessus insaniam, iubet omnino qui habent in honore religionē Christianā, sequentes doctrinā Guria & Samonæ simul

- patientiam enim hoc propositum certamē peragimus. Præses autem rursus vobis protestans, vt, si non parerent, puniret iustius: Discedite ab errore, inquit, vobis confulo, & cedite iussui Imperatoris. Non poteritis enim ferre tormenta. Caius autem Gurius: Neque errori, vt tu dicis, feruimus, respondit: nec Imperatoris iussu vnquam paruērimus. absit vt tam pusilli animi simus, & tam amentes. Sumus enim illius discipuli, qui animam suam pro nobis posuit, diuitias benignitatis & suauitatis nos ostēdens charitatem. Resistemus ergo peccato vsq; ad mortem, neq; quicquam acciderit, supplantabimur à machinis aduersarij, quibus primus homo captus & percipit mortem per ligni inobedientiam: & Cain persuasus, fratris quidem sanguine manus polluit: gemere autem & tremere, inuenit premia peccati. Sed nos Christi verbis mentem adhibentes, non timebimus eos, qui occidunt corpus, animam autem nō possunt occidere: illum potius timebimus, qui nostram animam & corpus potest perdere. Tyrannus autem, Non vt, inquit, vestras percurrētes scripturas possitis refellere, quæ à nobis obijciuntur, idēo ita non moueor, & me præbeo patientem: sed vt iustum Imperatoris exequentes, cum pace domum reuertamini.
- Cap. 6.** Hæc oratio nihil flexit martyres, sed propius accedentes. Quid nostra, aiunt, fert, si irascaris, & es ad iram ppenus, & tanquā niues pluis tormenta? Tunc enim nobis magis benefacies, clariorem reddens nostram probationē patientia, & concilians maiores remunerationes. Hæc est enim summa nostræ spei, hic incolumitas qui est ad tempus, relinquere, & migrare ad æternū. Habentis enim tabernaculum non manu factum in cælis, quod etiam sinum Abrahæ scriptura, propterea quod esset familiaritate Deo coniunctus, solet vocare. Cū itaq; vidisset Præses imitabilem eorum constantiam, statim mittens dicere, processit ad castigandum, & iuberet Anuino Commentariensi vtrunq; vna manu suspendi, & eis toto pondere corporis diuisis, adhuc eorum pedibus grauem suspendere lapidem, ad feruētiorem acrioris doloris. Atq; hoc quidem ita se habebat, & ab hora tertia vsq; ad octauam tale tormentum forti animo tolerabant, non vocem emittentes, non gemitum non aliquid aliud ostendentes, quod esset pusilli & abiecti animi. Dixisses eos patitur in aliceno corpore, aut alijs patientibus, ipsos solū esse spectatores eorum, quæ fiebant.
- Cap. 7.** Interim autem, dum ijs penderet manibus, occupatus erat Præses in alijs audientibus. Deinde cū ab eis quiescisset, iubet Commentariensem interrogare sanctos, an iussui Imperatoris vellent parere, vt liberarentur à tormento: & cū ille quidem interrogaret, hi verò non possent, aut non vellent respondere, iubet eos includi in interiore custodia, in lacu tenebroso & nomine & re ipsa, & pedes vsque ad diem sequentem affixos esse ligno. Die autem iam apparsente, à ligni quidem vinculis pedes sunt relaxati: carceris autem aditus fuit obstructus, vt nec solaris quidem radiis possent subire: editum autē fuit custodibus, non frustum panis, nec paruum quiddam guttam aquæ tres totos dies eis præbere. Quamobrem decarēdō tenebroso carcer & longa inedia erat condēnatio martyribus. Cū autem ad esset tertius dies circa principium mensis Augusti, apertus quidē fuit aditus carceris: illi autem in eo retenti sunt vsque ad decimum Nouembris. Deinde Iudex eos curat liberos pro suo tribunali. Et nec tantum, inquit, tempus vobis præbuit, vt mutati aliquid quod salutare caperetis consiliū? Illi autem respondent: Quod nobis videtur tibi iam sapius ostendimus: tu autem fac ea, quæ tibi fuerunt imperata. Præses autem statim iubet Samonam altero pede in genu inclinari, & ferreum vinculum in iijci eius genui. Quod cū factum esset, eum quidem suspendit præcipitem, à pede quem inclinauerat, alterum deorsum trahens pondere ferri, quod verbis non potest explicari: & sic athletam moliens discerpere. Quo quidem tempore cū coram acetabulum per vim sedem suam reliquisset, effectum est, vt Samonas clauderet: Guriam autem, quod esset imbecillus & subpallidus, sinebat impunitum, non quod eum benignis adspexisset oculis, non quod esset misertus eius imbecillitatis, sed vt qui, quod eum punire cuperet, potius pepercisset. Nē forte, aiebat, nobis im prudentibus consumeretur ante cruciatu.
- Cap. 8.** Et iam erant quidem duæ horæ diei, ex quo suspēsus erat Samonas: hora autem quinta iam aderat, & is adhuc pēdebat sublimē: & qui circūstebant milites, mouebantur misericordia, & hortabantur vt Imperatoris pareret imperio. Sed peccatorū misericordia caput sancti non pinguefecit. Ille enim etsi acerbē premeretur à tot

à tormento, ipsos ne vlllo quidem dignabatur responso, sine eos lugere, & se po-
rius, non illum dignum censere misericordia. In celum autem tollens oculos, pre-
cabatur Deum ex profundo cordis, & ei reuocabat in memoriam miracula, quæ à
seculo facta sunt: Domine Deus, dicens, sine quo nec passerulus quidem caderet in
laqueum: qui Dauidi dilatasti cor in afflictionibus: Qui Prophetæ Danieli vim
dedisti etiam contra leones: Qui pueros Abramæos & Tyranni & flammæ victo-
res effecisti: tu quoque nunc Domine adspice ad bellum, quod contra nos geritur,
qui nostræ naturæ nôsti imbecillitatem. Conatur enim inimicus figmentum tuæ
dexteræ auertere ab ea, quæ est apud te, gloria. Sed tu benignis tuis nos intus ocu-
lis, conserva in nobis, quæ extingui non potest, lucernam tuorum mandatorum:
tua autem luce dirige nostras semitas, & dignare nos frui ea, quæ est in te, beatitudi-
ne: Quoniam es benedictus in secula seculorum. Atque ille quidem Agonotheta
emittebat hanc gratiarum actionem: quidam autem scriba, qui aderat, literis man-
dauit quæ dicta sunt.

Mira eius
patientia.
Marth. 10.
Psal. 4.
Dan. 6. & 14
Dan. 3.

Quid scri-
ba literis
mâdat eius
dicta.
Cap. 9.

Iussit autem Præses Cõmentariensi eum soluere à supplicio. Ille verò cum sic fe-
cisset, & portasset cum ijs, qui aderant, iam doloribus defessum & confectum, in prio-
rem ferentes custodiam, deponunt iuxta sanctum Guriam. Cùm autem esset No-
nembris decimus quintus, nocturno circiter galli cantu surrexit iudex: eum verò præ-
cedebant lampades & satellites: & cùm ad basilicam venisset, quæ dicitur, vbi erat
iudiciũ, cum magno fastu sederet pro tribunali: & accersit athletas Guriam & Samo-
nam. Et hic quidem venit ambulans in medio duorum, & fultus vtriusq; manibus.
Nam & premebat inedia, & grauabat senectus, bona spe solummodo eum refrige-
rante. Gurias autem ipse quoque portatus ducitur, vt qui nec posset omnino ingredi,
reperit quod pes ei fuisset grauius à vinculo sauciatus. Ad quos defensor impietas:
Cum data, inquit, fuerit vobis potestas, de eo, quod est vobis conducibile, simul
deliberatis. Dicit ergo, an noui aliquid sit à vobis consideratum: & an priorũ vos
aliqua subiierit penitentia: & parere iussu diuinissimi. Sic enim vestris opibus &
possessionibus, quin etiam hac suauissima quoque luce fruimini. Ad hæc martyres:
Nemo, inquit, qui sapit, magnificerit parum manere in ijs, quæ fluunt. Sufficit enim
nobis tempus, quod præcessit, ad vsus eorum & ad spectum: nec eorum aliquid de-
sideramus. Quam autem mortem nunc nobis intentas, ea nos ad immortalia trans-
mittere tabernacula, & efficiet, vt simus participes eius, quæ est illic, beatitudinis.

Martyres
sistuntur
ad tribunal.

Sapientiss.
mum eorũ
responsum.

Præses autem: Quæ à vobis, inquit, dicta sunt, nostras aures magna affecerunt
tristitia. Ego autem paucis exponam id, quod videtur. Nam si aræ quidem thus im-
ponitis, & imagini Iouis sacrificatis, rectè se habuerit: & vnusquisque vestrum do-
mum abibit. Sin verò adhuc pergitis Imperatoris iussu non parere, amputabuntur
vobis omnino capita. hoc enim vult & statuit magnus Imperator. Ad quæ respon-
dens generosissimus Samonas: Si nos, inquit, tanto affeceris beneficio, vt libere-
mur quidem ab ijs, quæ hic sunt, molestijs: transmittamur autem ad eam, quæ est
illic, beatitudinem, quantum in nobis quidem situm est, tibi reddetur merces ab
eo, qui nostra dispensat ad id, quod est vtile. Ad hæc cùm respondisset Præses, vt
videbatur, benignius, & dixisset: Ego toleranter hucusquæ tuli, longas illas susti-
nens orationes, vt mora temporis mutati, traduceremini ad id quod est vtile, &
supplicium mortis non subiretis. Qui morti, quæ est ad tempus, inquit, se tradunt
propter Christum, clarum est fore, vt ij liberentur ab æterna. Qui enim mundo mo-
riuntur, viuunt in Christo. Nam Petrus quoque, qui resplendet in choro Aposto-
lorum, cruce fuit condemnatus & morte: & filius tonitruus Iacobus, ab Herode
Agrippa fuit interfectus gladio. Qui etiam Stephanus quoque fuit appetitus lapi-
dibus, qui primus percurrit stadium martyrij. Quid autem dixeris de Iohanne? an
ne eius quidem admittes egregiam illam constantiam, & loquendi libertatẽ, quod
mori maluerit, quàm cubilis tacere impudicitiam: adultera verò eius caput acce-
perit præmium saltationis?

Cap. 10.

Act. 12.

Act. 7.

Marth. 14.

Rursus autem Præses: Non vt vestros, quos dicitis, sanctos enumeretis, vos ferò
toleranter: sed vt mutato consilio, iussis cedentes Imperatoris, ab acerbissima mor-
te liberemini. Si enim sitis nimium audaces & insolentes, quid aliud, quàm vos ma-
iora excipient supplicia, quibus oppressi, vel inuiti facietis id, quod nos exigimus:
quo tempore nec omnino quidem poteritis refugium habere ad misericordiam?
Nam quod sit per vim, ne potest quidẽ prouocare ad cõmiserationem: quomodo
contra

Cap. 11.

CURTIUS

OPER
NOBER

RVIII

5

Forum cō-
stantia. 66. contrā quod spontē fit, est dignum misericordia. Christi autem confessores & martyres dixerunt: Non opus est multis verbis. Ecce enim nos sumus tibi præfatio omnia subeunda supplicia. Quod ergo tibi fuit imperatum, nē differas exequi. Non enim Christi veri Dei sumus ad oratores, & rursus dicimus: Cuius regni non eritis. Qui etiam potest solus vicissim glorificare eos, qui eius nomen glorificant. Interim autem dum hæc dicerentur à sanctis, Præfes tulit in eos sententiam, ut mortem subirent gladio. Illi verò lætitia, quæ verbis nō potest explicari, affecti: Tunc rē decet gloria & laudatio, qui es Deus vniuersorum, clamabant: quod tibi placuerit, vt susceptum certamen perageremus, vt à te quoquē immortalē splendorem assequamur.

1. Reg. 2.

Martyres ineffabili gaudio excipiuntur mortis sententiam.

Cap. 12.

Cum ergo vidisset Præfes immutabilem eorum cōstantiam, & quemadmodum in animæ exultatione extremam accepissent sententiam, sanctis quidem, Deus inquit, eorum, quæ fiunt, sit inspector, quod non per me volebam vos vitæ finem accipere: sed inexorabilis iustus me ad id cogit Imperatoris. Spiculatori autem iniussus, & in curru imponere, & procū à ciuitate abducere cum milibus, & eis illic finem afferre gladio. Ille autem cum per portam Romanensem factos noctū eduxisset, cum altus sopor teneret ciues, ad septentrionalem partem ciuitatis abducit in montem Bethelabicia. Illi verò cum fuissent in eo loco, & in lætitia cordis & magna animi constantia è vehiculo descendissent, à spiculatoribus, qui sub eo erant, tempus ad orationem petierunt, & acceperunt. Perinde enim ac si non sufficerent tormenta & sanguis ad intercedendum pro eis, propter firmam modestiam adhuc etiam opus habebant precatione. Cum itaque oculos in celum sustulissent, & intensè precati essent, Deus & pater Domini nostri Iesu Christi, suscipe in pace spiritus nostros, postremò dixerunt. Samonas autem conueniens ad spiculatorem, Exequere, inquit, id quod est tibi imperatum: cumque genua inclinasset cum Guria, eis amputantur capita decimoquinto Nouembris. Atque hoc modo quidem se habuerunt res martyrum.

Capire ple-

Cap. 13.

Cum autem tertium quoquē quæreret numerus, vt in his glorificaretur Triumtas, inuenit (ò optimam prouidentiam) tempore quidem postea Abibum, qui autem idem cum ijs, qui præcesserant, iter ingredi constituerat, & illo ipso martyrij die inter consummatum. Magnus ergo inter martyres Abibus, ex eadem quidem, ex qua illi patria, nempe ex Thelsæa vico erat ortus: sacro autem diaconatus fuerat honoratus chrisinate. Cum verò Licinius teneret scepra imperij Romanorum, & Lyfanias creatus fuisset Præfes Edessæ, excitata rursus erat persecutio aduersus Christianos, & Abibo vniuersum imminabat periculum. Is enim obibat ciuitatem, diuitias cunctos docens scripturas, & magno animo confirmans ad pietatem. Cum autem hæc venissent ad aures Lyfanias, ea Licinio Imperatori ab eo significauerunt. Studebat enim, vt ipse ei committeret questionem habendam de Christianis, & matrem de Abibo. Neque enim fuerat ei prius commissa. Ille verò literis datis, iubente morte Abibum afficiat. Literis ergo redditis Lyfanias, queritur vbi quæ Abibus, ipse autem degebat in quadam parte ciuitatis, propter statum Ecclesiasticum: mater verò & quidam ex ijs, qui ad eum genere attinebant, cum eo versabantur. Ille autem cum rem rescuisset, nē daret poenas, quod martyrij deseruisset ordines, cuius qui erat ex primis cohortis (is autem vocabatur Theotecnus) seipsum indicat.

Abibus Di-
aconus con-
firmat Chri-
stianos.

Seipsum in-
dicat cohorti
quis sit.

Cap. 14.
Magna ani-
mi eius for-
titudine

Abibus autem, cum tempus vocaret ad martyrium, nolebat pusillo & abiectissimo animo suffurari salutem. Ei itaque dicit: Non propter charā matrem, nec propter cognatos me reddo manifestum: sed adsum propter Christi confessionem. Ego enim vel te nolente apparebo coram Præsede, & meum Christum predicabo coram principibus & regibus. Theotecnus itaque veritus, nē sua sponte veniret ad Præsidem, & ea de causa ei afferretur periculum, vt qui eum non fecisset manifestum, assumit Abibum, & eum adducit ad Præsidem: Hic ille est, inquit, qui queritur, Abibus. Cum autem Lyfanias audisset Abibum sua sponte adijisse ad certamina, arbitratus eam rem esse cōtempnā & audacia, vt qui paruifecisset austeritatem tribunalis, eum statim curat ducendum in iudicium: conditionemque ab eo petit.

Ad tribunal ducitur.

& nomen, & patriam. Cùm verò respondisset se quidem esse ortum è vico Thel'saa, significasset autem, se esse Christi ministrum, statim martyrem est criminatus Præses, quòd non obtemperasset iussis Imperatoris. Huius autem rei apertum esse dicebat indicium, quòd Ioui thus non sacrificaret. Ad hæc, se quidem Christianum esse, dicebat Abibus, & non posse verum Deum relinquere, sacrificare autem inanimis & nullo sensu præditis operibus manuum. Præses verò, cum brachia vincum funibus, iussit in ligno sublimem extolli, & ferreis vnguibus lacerari. Erat autem suspensio longè violentior, quàm laceratio. Veniebat enim in periculum, nè discerperetur, cùm violenta extensione ei diuellerentur brachia.

Laceratur ferreis vnguibus.

Interim dum is pendèret sublimis, conuersus est Præses ad blanditias, & fingebat se esse patientem. Minabatur autem etiam grauiora, si non mutaret propositum. Ille autem: Nemo, inquit, me abducat à fide: neque persuadebit, vt adorem dæmones, etiam si plura tormenta inferat & maiora. Cùm autem vellet scire Præses, quamnam ei virilitatem tormenta conciliarent, quæ corpus solum consumunt, Christi martyr Abibus: Non ad præses vsque tempus, inquit, nostra consistunt: nec ea solum sequimur, quæ cernuntur. Quòd si tu quoquè volueris adspicere ad spem & promissam nobis remunerationem, fortè etiam dices cum Paulo: Non sunt condignæ passionibus huius temporis ad gloriam, quæ est reuelanda in nobis. Cùm autem Præses ea, quæ dicebantur, damnaret stultitia: & nunc quidem blandiens & subiens personam patientiæ, nunc verò minans & acerbam ei mortem intentans, neutri eorum eum videret cedere: Non tibi repentinum & totum simul vitæ finem afferam, sententiam ei pronunciauit: sed te lento igne paulatim liquefactum, efficiam immitem & implacabilem animam deponere. Dixit, & cùm versus septentrionem extra ciuitatem collecta fuisset materia, ducebatur ad rogam, sequente quidem matre, sequentibus autem ijs quoquè, qui aliàs cognatione ad eum attinebant. Ille verò postquam esset precatus, & benedixisset omnibus, & eis osculum dedisset in Domino, accessit autem esset materia ab ijs, qui ad id seruiebant, in ignem iniicitur: & cùm aperto ore flammam accepisset, apud eum, qui dederat, spiritum deposuit. Deindè cùm ignis esset sedatus, qui ad eum attinebant, precioso linteum eum circumdederunt, & vnguientis vnixerunt: cumque psalmos & hymnos, vt par erat, cecinissent, prope Samonam & Guriam eum deposuerunt, ad gloriam patris & filij & spiritus sancti, quæ est diuina Trinitas, & in quam non cadit diuisio. Quam decet honor & adoratio nunc & semper, & in secula seculorum, Amen. Talem quidem vitæ finem inuenit martyr Abibus tempore Licinij, & talem cum sanctis nactus fuit depositionem, & sic pijs attulit requiem à persecutionibus. Nam deinceps quidem Licinio fuit diminuta potentia: Constantino autem floruit dominatio, & creuerunt ei sceptrum Romanorum: qui primus inter Imperatores liberè professus est pietatem, & Christianis concessit viuere vt Christianos. Sed vt possitis cognoscere, qualem gratiam martyres apud Deum sunt affecti, necesse est rem ab alto repetere.

Cap. 17. Blanditur ei præses.

Rom. 8.

Coniectus in ignem, redidit spiritum

Licinio tyranno admittitur Imperium.

Cap. 16.

Hunorum incuriones

Antiquissimus imaginum usus.

Hunni quidem Ephtalitæ, Persarum finitimi, & qui ad solem habitabant orientem: hæc gens, inquam, importuna & barbara, non paucis annis post martyrum consumptionem, vsque deo inuasit Romanos, vt facerent incuriones vsque ad ipsam Edessam, & prædas agerent ex agris, qui circa ipsam siti sunt. Romanorum autem Imperatores acriter defenderunt ciuitatem, & breui totum collegerunt exercitum, vt open ferrent Edessæ, volentes efficere, nè ea caperetur: & maximè verbis Christi confidentes, quæ scripserat ad Augarum, quòd ciuitas nunquam esset capienda à barbaris: & quòd in eâ primâ Domini nostri & Christi effigies missa sit ad Augarum. Itaque ad ciuitatem castra mouerunt Hunni, putantes se facile eam esse capturos. Romani autem mittunt auxilium Edessenis, nè in manus Hunnorum veniret ciuitas. Cùm verò, qui missi fuerant à Romanis, iam venissent Edessam, accidit vt quidam Gothus inter eos, & moribus barbarus, & mente perniciosus, diuersaretur in domo cuiusdam mulieris, nomine Sophiæ. Ei autem erat vnica filia, nomine Euphemia, viuenti in viduitate, & de sola filia sollicita. Educebatur ergò matri filia, tanquam germen recens pullulans, temperantiam exercens & virginitatem, & studium adhibens, nè cereretur à masculorum oculis. Erat autem puella facie decora, & insigni pulchritudine. Cùm ergò in ea habitatione diu versatus esset Gothus, nescio quomodo adspexit puellam, & ita captus fuit amore, vt nusquam mentem aliò conuerteret, quàm ad virginem. Personam itaque induens bonitatis, & se amicum esse

H h simu-

CURTIUS
9000
10000
RVIII
5

simulans, abiit ad matrem: & assentionibus conans ei persuadere, & bonorum promissis, ut ei daret filiam in matrimonium: Illa autem grauius ferebat, & animum non adhibebat ijs, quæ ab ipso dicebantur. Eo verò se insolenter iactante, & valde minitante, illa, Vnicam, inquit, quæ mihi est, filiam viro coniungere barbaro nunquam sustinuerim. Nè ergò assenteris, nec mineris. Nam nec me molles adulatio- nibus, neque minis terrebis. Ille autem pergebat eadem rursus facere, & rursus suam ostendebat impudentiam, & de iisdem assidue cum matre loquebatur. Deinde etiam preciosa afferebat ad eam ornamenta, & affirmabat eam fore dominam ma- torum aliorum. Mater autem puellæ ne sic quidem præbebat aurem ijs, quæ ab ipso dicebantur.

Cap. 17. Deinde illo perseverante, rursus Sophia, (cùm nescio vndè didicisset) Sunt tibi filij & vxor, ei respondit: nec ego tibi meam filiam dederim in matrimonium. Ille res partim quidem amore puellæ victus, partim autem timoris Dei nullam ducens cau- onem, Deum testatur se nunquam habuisse vxorem, nec filios: sed se eius filiam vel- ducere vxorem, & omnium suorum bonorum eam facere dominam. Vincitur itaque mater puellæ à Gothi verbis. Quid enim erat factura, cùm esset femina, quæ facile decipitur, & sacramentorum audire examina, & ei metu quateretur animum. Itaque manus in cælum tollens: Pater orphanorum, & defensor viduarum Domine & Deus, inquit, nè despexeris hanc puellam, quæ viro ignoto coniungitur. Te enim eius promissorum accipio inspectorem: & te freta, vnicam meam filiam trado huic peregrino. Et interim scribitur contractus matrimonij: & cùm aliquantum tempus Hunni Edessam circumfessissent, socij autè & adiutores urbem defendissent, hostium que impetum propulsassent, sit puella prægnans ex Gothi coniunctione. Non dum verò tempus pariendi aduenerat: & Hunni quidem, cùm nihil potuissent facere eorum, quæ sperauerant, iam in animo habebant proficisci in patriam: socij autem adiutores volebant redire Romam. Cùm ergò Gotthus quoque paratus esset lim- abire cum Romanis, & cruciaretur mater filia separatione, eisq; scinderentur visce- ra, apprehendit puellam, nec sinebat eam cum Gottho discedere, etiamsi eam non poterat retinere, cùm lege matrimonij & naturæ vellet sequi maritum.

Cap. 18. Cùm iam ergò abirent, mater eos assumens, accedit ad capsam confessorum, & dicit Gottho: Ego tuæ fidei meam filiam non committam, nisi tangens hanc pre- osam capsam eorum, qui pro Christo passi sunt, eos dederis mihi fideiuflores, quòd non solum ei nihil sis molesti facturus, sed etiam eius, quam par est, curam susceperis. Gotthus autem protinùs, tanquam iussus facere id, quod esset omnium scilicet, & omni penitus metu vacuum, A manibus vestris, inquit, ô sancti, accipio puellam. & vos do matri fideiuflores, quòd ei à me nihil fiet molesti: sed me potius habebit pa- ratum ei implere, quæcunque volenti erunt cordi. Nec hæc solum sceleraus, sed magnas quoque iurat Dei vires, se promissa reipsa conseruaturum. Mater ergò ac- cepto iureiurando, sanctis acclamauit martyribus: Vobis, ô sancti, meam filiam post Deum committo, & per vos Gottho. Post hæc Deum precati, mater quidem aman- tissimè filiam amplexa, domum reuertitur: Gotthus autem iter inquit cum puella. De- indè cùm venissent in regionem, ex qua ortus erat Gotthus, & iam essent prope eam domum, oblitus quidem vir iste inhumanus amoris in vxorem, contempto verò in- reiuando & pactis conuentis, & Dei metu procul à se amando, (ò, quousque pro- cedit vitium?) ei quidem aufert vestes: aurum quoque ei aufert: eaque tanquam inter- ua pannis turpiter induta, Mihi, inquit, ô mulier, sunt liberi & vxor. Quamobrem voca te ancillam bello captam, & te meæ vxori omnibus modis submitte, & ei mo- rem gere, eam tanquam dominam honorans & nominans. Si enim, quomodo libi habeant res nostræ, enunciaueris, aut etiam meæ vxoris voluntati non paruëris, erit tibi mors supplicium.

Cap. 19. Quomodo his affectam censetis fuisse mulierem, quæ matre quidem erat priuata, priuata autem patria, omnibusque amicis & cognatis, & ad illius solum adspiciebat animam, & quæ longæ illius spei talem viderat exitum? Omnino si non esset lapsa, non ferrum, aut aliquid aliud inanimum, ijs, quæ præter spem acciderant, auditis per- cussa, protinùs emisisset animam. sed eam conseruabant matris fideiuflores, quæ illa à Gottho acceperat, ad malum quidem execrandi eius capitis, ad ostendendam autem maximam eorum gratiam. Valdè ergò ingemiscens, & suspirans ex profundis cordis: Tibi, aiebat, ô Domine, & ineffabili tuæ misericordiæ propter hæc omnia ago

Euphemia
castissima
virgo, re-
spuit matri-
monium.

Gotthus q-
dam victus
amore im-
puro, falsum
iurat.

Datur ei
Euphemia
vxor.

Vide sceleratissimi ho-
minis bar-
barum pla-
nè exēplum

S 1

ago gratias. Deinde etiam ad Gotthum conuersa: Benè tibi sit, inquit, quòd cum nos posses tollere de medio, hoc solo fuisti contentus, vt me seruam faceres pro libera. Promissa, re ipsa præstitisti: iusturandum re vera confirmasti. Quid ergò restat aliud, nisi vt omninò inuocem eos, qui ea quæ siebant, inspexerunt, quos tu tunc adduxisti testes ijs, quæ à te dicebantur? Eis enim, & non alij, confisa, mea sponte constitui distungi à parente: eam quæ nos tulerat, relinquere, & te solum sequi. Hæc cum dixisset, animæ oculos ad cælum tollens, simul cum senilibus: Deus patrum meorum, cum euulatu dicebat & lachrymis, adsis mihi miseræ: & vide, quid iste quidem te teste & tuis sanctis & confessoribus est pollicitus, quid autem nunc re ipsa facit: & nos libera ab ijs malis, pro nobis intercessores tuos sanctos accipiens: quoniam

*Sanctos p
intercesso-
ribus habē-
dos, etiam
antiquitas
nouit,*

niam his post te confisa, præsentia hæc mala sustineo. Cum sic puella tacitè Deum rogasset, in Gotthi autè ades essent ingressi, adspexisset verò eius coniunx puellam, & animaduertisset eius pulchritudinem, zelotypia & suspicione in animo statim repletur. Rogat itaque maritum, quanam ipsa esset, & vnde esset orta: & quare eam secum nunc duceret. Ille autem eam esse captiuam, & ab Edeßa abductam: ductam verò esse, vt ei seruiret, respondit. Illa autem formam magis attendens, quàm eius verba: Eius, inquit, vultus nequaquam eam arguit esse seruam. Gotthus autem: At tu ea vt re tanquam ancilla.

Cap. 10.

Exhinc itaque puella metu agebat silentium, & quæ imperabantur, faciebat ocyssimè. Nesciebat enim, quidnam posset facere, quod eam liberaret à malis præsentibus. Sanctis autem assidue dicebat in corde suo: Festinate ad auxilium ancillæ vestræ, o sancti, festinate, neque fraudem mihi factam despiciat. Puellæ verò domina non legitima, in eam mota zelotypia, puella grauiter vtebatur, & ei grauiora opera imperabat, perinde ac si illius labores, inuidiæ qua vtebatur, ipsa proprium haberet solatium. Quod autem erat omnium maximum, ne eam quidem volebat alloqui. Postquam autem procedente tempore puellam rescituit esse grauidam, zelotypiæ flamma magis accensa, grauisimum opus ab ea exigebat. Cur hoc? Studens videre mortem puellæ, fœtus facta abortione. Sed inuictæ erant Christi vires, & eorum, qui propter Christum passi sunt: per quas puella & superauit molestias, & mansit minimè læsa à malis. Postquam autem accessit tempus partûs, parit filium masculum, qui patris effigiem in seipso conferuabat, & erat Gottho omni ex parte similis. Hoc cum adspexisset Gotthi coniunx, & animaduertisset quàm esset expressa similitudo, nihil aliud versabat in animo, quàm quomodo puerum interimeret: marito autem dicebat: Ego tibi non crediderim, quòd cum puella non coiueris. Nam quòd ex ea natum est, patrem apertè confiteretur, forma perinde vtens, ac lingua. Ille verò affirmabat eam non verum dicere: iubebat autem ea vt tanquam ancilla, dicens: Hoc fidem faciat, me nunquam cum ea esse congressum. Neque enim à me vnquam omninò in tuam tradita fuisset potestatem. Amicitias enim coniungunt amores, non disiungunt.

*Puella à
Gottho de-
cepta, durè
accipitur
ab ei? vxore*

*Parit filium
Euphemia.*

Tunc autem qui longo abhinc tempore humano generi est inimicus, Gotthi vxorem subiens, eam a duersus infantem furore concitauit: & propterea concepit laborem, & peperit iniquitatem: & cum quoddam venenum in sinum immisisset, pueri quidem matrem emittit ad faciendum aliquid, quod erat opus. Et ea quidem egreditur ad exequendum id, quod fuerat imperatum: illa autem venenum immittit in os pueri, & venenum mors statim est confectura. Paulopost ergò reuersa mater, cum infantem quidem inuenisset mortuum, illius verò labris infusum venenum, in corde quidem sauciatur, & graui animi dolore afficitur, eum tamen celat, & tenet in abdito: dolore quidem affecta, vt mater: secretum autem tenens, vt prudens & cordata. Deinde cum vellus sumpisset, & os infantis abstersisset, lanam apud se detinuit, experientia volens scire veritatem. Paucis certè post diebus, cum ex amicis & cognatis Gotthus inuiderat aliquos, puella arripit occasionem: & lanam intingit in calice, & Gotthi tradit vxori, volens, vt dixi, verum scire, veneno ne priuata sit infante, an communi morte eum amiferit. Nam existimabat quidem, quòd si epoto medicamento vixisset, euidens esset, quòd nec filius eius fuisset necatus veneno. Quòd si id eam interfecisset, illud omninò passura esset, quòd ipsa fecit. Cum ergò Gotthi vxor nihil mali suspicaretur, accipiens, ebibit calicem: statimque labor conuersus est in caput, & in eius verticem descendit iniquitas, & cecidit in foneam, quam fecit: & iussu comprehensa fuit in laqueo, quem absconderat. Atque illa quidem iacebat mortua, extenso corpore, fructus ferens dignos laboribus: animi autem ægrotudo

Cap. 11.

*Crudele fa-
cinus zelo-
typiæ mulie-
ris.*

*Perit eodè
veneno, quo
infantè ex-
tinxerat.*

CUR IUS

1000

RVIII

5

intuaserat Gotthum, eiusque necessarios, & qui genere ad eum atinebant: totam implebat domum mœror & tristitia ob immaturam mortem eius vxoris. Ab eis nomen lugetur, vt erat consentaneum, & præclaram consequitur sepulturam, & magnificè deponitur.

Cap. 22.

Cùm autem septem dies præterissent post sepulturam, & satis temporis confu- pssissent in mœrore, venit eis in mētem, captiuæ insidijs mortuam esse eorum cognitam. Hinc factum est, vt eam quidem vellent tradere Præsidi, vt ab illo tolleretur in medio: non enim licebat eis ferro illam inuadere. Cùm autem is abesset, ipsi inter se consultassent, in monumento, in quo fuerat sepulta vxor Gotthi, eam inducunt in præsentia, & sepulcrum muniunt aspero lapide, & ei adhibent custodiam. Cùm verò ad eam veniret odor cadaveris, magna repleta molestia, Domine Deum virtutum, dicebat puella, qui tuorum martyrum & confessorum pro te fulsum sanguinem, tanquàm viuum accepisti sacrificium, ad me adspice, quæ propter tuum eorum, qui propter te passi sunt, sanctorum nomen, viro ignoto & alienigenæ me ipsam credidi, & sum propterea damnata ad hoc tormentum: tu mihi tum da auxili- um, & me libera à præsentis periculo. Vos quoquè sancti Christi, qui illa innumera- bilia certamina propter ipsum sustinistis, & eum esse viuum Deum coram reprobis confessi estis, quos matri meæ præbuit Gotthus propter me fideiuflores, ipsi me adeste mihi in malis adiutores: nec eam despiciatis, quæ se vobis dedicauit. Cùm

Sancti mar- tyres, inuo- cari, celestis feruic opem miseræ mu- lier.

esset precata, non tardârunt fideiuflores, neque distulerunt ei ferre auxilium. Sed det tres viros luce circumdatos, ad quam non patet aditus, & factor ille mox contem- sus fuit in bonum odorem, adeò vt mirabilis quidam & suavis odor ad eam accer- ret: Et bono animo esto, ei dicunt, ô mulier, nec time: citò enim salutem assequeris nihil omninò graue passâ, nec ingratum. Neque enim fallemus fideiuflorem, neque dilatione vtetur in salute.

Cap. 23.

Cùm hæc ergò sancti ei dixissent, ea statim tanquàm à se discessisset, resoluatur soporem, Dei quæ inuidia, eorumque, qui ipsum confessi fuerant, virtute, (ô miracu- lum dignum Dei benignitate & potentia) quomodò alius quidam Habacuc propheta momento temporis Hierosolymis translatus fuit Babylonem: aut vt dicitur

Dan. 14.

Philippus à facie Eunuchi Aethiopsis raptus est à spiritu: eodem modo ipsa quoque dormiens transfertur à monumento, & restituitur in templum confessorum simul & martyrum. Reddita ergò huic templo martyrum, cùm manè eam fomus remississet

Act. 8.

videt ei rursus adstantes Christi confessores, & dicentes: Scis nam modò tibi sis. Cùm huc ergò & illuc circumspexisset, & veluti ad se redisset, & ædem agnouisset oratoriam, impleta fuit omni gaudio, & magna affecta fuit admiratione. Latabatur videns, stupebat animo cogitans, sibi diffidebat, nesciebat quid ageret: postremo

Angelico ministerio restituitur Euphemia in templum Sanctorum.

pròcidit ad pedes sanctorum, & eis agit gratias. Illi autem ei dixerunt: Nostra impleta est fideiuflo. Vade in pace ad matrem tuam. Et illi quidem ex oculis statim eua- nuerunt. Illa autem ad eorum capsam accedens, & ardentè amplectens, & lachry- mas voluptate & timore simul mixtas effundens: Deus noster, dicebat, in calo & in terra, omnia quæcunque voluit fecit: emisit è celo, & me seruauit. Benedictus es Domine, qui seruas eos qui sperant in te. Vesperè habitauit mecum iudæus, & mane exultatio.

Psal. 134.

Cùm ergò satis longo tempore preces cum lachrymis producentem puellam videret sacerdos, qui erat in templo, & audiret gratiarum actionem, dubitabat. Deinde accedens, rogabat causam, cur sic orans lamentaretur, & tam multas effunderet lachrymas, & pro quo offerret gratiarum actionem. Illa autem ei narravit rem omnem, quemadmodum & Gottho à matre iuncta fuisset matrimonio, & quemadmodum cum eo abiisset, fidem habens dato ab eo iureiurando: & quemadmodum factus qui Gottho ex ea erat natus, veneno perisset: & quemadmodum fuisset in clauis in sepulcro, & qualem experta esset fortunam, & qualem à sanctis assecuta esset libera- tionem. Hæc cùm audisset sacerdos, à se planè discedebat, dubitabat propter magni- tudinem eius, quod narrabatur: incredulitate & fide eius diuidebatur animus. Vnde etiam volens de ea certior fieri, rogabat, quanam esset mater puella: & è qua do- mo esset orta. Cùm ea autem respondisset sacerdoti, is quidem puellam in templo detinet: matrem autem ad se accersit. Illa verò cùm ad ædem venisset oratoriam, & filiam sacerdoti assistentem repentè adspexisset, primùm quidem eam ardentè amplectitur, amore omninò suo fungente officio. Deinde diù inter se silent, iudæu vocem

Breuis præ- dicti mira- culi narra- tio.

repre-

reprimente, & lachrymis sermonem interruptentibus. Nam matris quidem fran-
gebat animum filia, quæ cernebatur in seruili vestitu & habitu. Filia autem rursus
animo sauciabatur, quòd bona spe à matre disincta, tam turpiter rediisset, vt vel
solo ad spectu prouocaret ad misericordiam. Cùm ergò vix tandèm mater se colle-
gisset ab acerba illa confusione, rogauit filiam, quænam ei accidissent, & quemad-
modùm rediisset, & quidnam fecerit eam indui tam seruiliter. Illa autem narrauit
omnia matri, vt se habebant, quæ post liberationem erant iucunda & dictu & auditu.
Cùm ergò mater, quæ à Deo & eius confessoribus & martyribus facta fuerant in fi-
liam miracula, ab ea audiisset, totum illum diem oratoria ædes martyrum ambas
habuit Dominum laudantes. Cùm venisset autem vespera, egrediuntur è templo
& domum reuertuntur. Die verò sequenti, & quod factum fuerat, in omnem par-
tem fuit disseminatum: & multitudo confluebat ad puellam eorum, qui alioqui ad
eam attinebant, Deumque simul cum ea, & eos, qui propter ipsum passi fuerant,
glorificantes.

Aliquanto autè post tempore Deus Dominus vltionum liberè egit: in altum cla-
tus est, qui iudicat terram: reddidit superbis remunerationem. Nam cùm Hunni
Persis se adiunxissent, & in loca, quæ erant circa Edessam, adhuc facerèt incursiones,
rursus quidem ad Edessenos in auxilium à Romanis mittitur exercitus. Vnus autem
ex ijs erat etiam sceleratissimus Gothus: & venit rursus in domum mulieris: venit
autem confidenter, tanquam gener in domum socrùs, nihil eorum, quæ occultè per-
petrarat, manifestum euasisse suspicans. Cùm ergò cognouisset mater eius aduētum,
filiam quidem includit in domo interiore, cogitans rem facere sapientiozem, quàm
quæ videatur posse cadere in mulierem. Illa autem cum excipit cum gaudio, quo-
modò ipse se habeat, interrogans: quomodò verò filia iter in eius domū confecerit:
& quomodò sit conseruata: & quemadmodùm, cùm esset grauida, peperit: & quod
pepererat, esset ne masculus, an fœmina. Ego enim, inquit, de vobis eram valdè soli-
cita, nè vobis in via, & maximè filia meæ graue aliquid accideret, vt quæ esset præ-
gnans, & parientem tempus iam ei appeteret. Gothus autem, vt qui non ex ijs, quæ ipse
fecerat, sed ex ijs, quæ ineffabilis dispensauerat bonitas, responderet: Omnia, dice-
bat, rectè tuis succelsere precibus. Sine vlla autem molestia viam cum tua filia per-
egimus, & ad aedes meas alacriter peruénimus: peperit autem filium masculum, &
nunc sana & læta tibi plurimam per me dicit salutem. Quòd nisi repentè missi esse-
mus ad ferendum auxilium, ipsa quoquè ad te mecum rediisset.

Hæc cùm mater audiret, ira replebantur & versabantur eius viscera, vt quæ abomi-
naretur bona verba, factis iniustis illiura. Deindè cùm non posset amplius ferre iustam
iram, quæ in manifestam insultabat iniquitatem, infremuit tunc in virum, omni ex
parte longè iniustissimū: & O fraudulente, inquit, & parricida, quid fecisti cum mea
filia? Hæc ne mihi iureiurando dato es pollicitus? Propter hæc ne fideiussores &
martyres mihi dedisti eos, qui passi sunt propter Christum? Sed ipsi omninò, quos de-
didisti fideiussores, ipsi te punient propter malam tuam mentem, & penas sument de
his iniustis insidijs. eos ergò inuocabo ad vindictam, quos tunc accepisti fideiussores.
Hæc cùm dixisset, educit è domo filiam: & Nòstine quænam hæc sit, ô impie, nòsti,
dixit, eam Gotho ostèdens: & vbi eam in cluseris, & quali morti eam tradere volu-
ris, non leges, inquit, non maximum illud à te datum iusiurandum reueritus? Sed
Christi confessores & martyres, Samonas, Gurias & Abibus, quibus ego confidens,
eam barbaræ tuæ commisi dexteræ, illi mihi præter spem omnem eam conseruârunt,
& in meum sinum resituerunt.

Hæc postquam audiit Gothus, & adstantem vidit puellam, præ pudore & metu ei
vor est extincta: eratque mutus, ne os quidem valens aperire. Deindè cùm res esset
aperta, & conuictus esset hæc fecisse puellæ, ne ei quidè loquendi potestatem facien-
tes, qui aderant, eum tutò includunt. Mater autem cum filia, ad ducto scriptore, cùm
quæ euenerant omnia recensuissent, sanctissimo Edessa Episcopo (is autem erat Eu-
logius) ea tradunt. Ille verò cùm ea perlegisset, simul cum vniuerso Clero, vadit ad
Prætozem ciuitatis, & ei tradit, quæ scripta fuerant. Qui cùm ea legisset, primùm qui-
dem affectus fuit admiratione, & eam rem habuit pro miraculo: & laudauit Deum
vniuersorum, qui per suos martyres hoc nouum, & quod omnium aures obstupefa-
cit, fecit miraculum. Deindè verò vehementer in Gothum est inuectus, qui tale au-
sus fuerat facinus. Aegrè ferens ergò Prætor, secum quidem facit * considerare Epi-
sco. * confidere, legendum puto.

URTIUS
GOTTHUS
RVM
5

Cap. 25.

Rursus Hunni cum Persis incurrunt in ditiones Romani Imperij.

Impudètia Gothi, turpiter mentientis.

Cap. 26.

Confundit mater puellæ impudentem Gothum.

Cap. 27.

Eulogius Episcopus Edessenus.

* confidere, legendum puto.

scopum. Deindè Gotthum & puellam iubet sisti: & audiente tota multitudine (concurrerat autem maxima) iubet ea legi, quæ scripta erant de Gottho. Cùm ea ergò lecta essent, an hæc vera essent, Gotthum interrogat. Ille autem (Quid enim faceret, qui à seipso & à veritate apertè conuincebatur?) nihil horum esse falsum confitebatur, & pro his petebat misericordiam. Prator autem, Scelerate, inquit, & parricida, cur ne Dei quidem timuisti iudicium, nec eius, quem nihil latet, oculum, etiamsi homines latere liceat? Cur non timuisti iurandum? cur non leges Romanorum es veritus, tam impium aggressus facinus? Quoniam ergò conuictus es hæc omnia despiceret, à te etiam grauius exigeret supplicium. Dixit, & iubet gladio caput eius amputari, & corpus eius in ignem proijci, vt ne puluis quidem eius pulueris particeps, nec tradatur communi omnium matri, qui se ita gessissent cognatos.

Sceleratus
Gottho ex-
tremo sup-
plicio affici
iubetur.

Cap. 28.

Cùm autem ad rem exequendam se pararent milites, Dei amicus Episcopus occurrit Pratorum, vt quantum fieri posset, in eum vteretur clementia: neque sua periret amentia. Ille verò: Timeo, inquit, Christi martyres, quos is dedit sui fidelibus. Ij enim, vt quos ipse se fecerit, nisi eorum, quæ admittit, ego iustas de eo sumptis pœnas, mihi omninò, non ipsi, quod debetur, inferent supplicium: & alioqui efficeret, vt multi se gerant similiter, nisi pro ijs, quæ fecit, iustas pœnas luèrit. Cùm autem magis instaret Episcopus, & vehementius pro eo intercederet, à supplicio quidem Prator aufert ignem: perseuerat autem in eo, quòd eius caput gladio amputetur. Cùm ergò Gotthum accepissent milites, & extra ciuitatem eduxissent, gladio, vt eis iussu fuerat, illi caput adimunt. Propter quod Seruatori Christo, & ijs, qui propter ipsum passi sunt, martyribus emittebatur laudatio ab omnibus, quòd superbis reddiderunt remunerationem, ad gloriam patris & filij & spiritus sancti, nunc & semper, & in saecula seculorum, Amen.

DE SANCTIS CHRISTI MARTYRIBVS SAMONA, GVRIA, ET ABIBO, ARETHAE ARCHIEPI.

scopi Casarensis, Oratio, viro docto interprete. Habetur 3.

*Tomo Alosij. Hanc nos in capita
distingimus.*

Nota anti-
quitas cele-
brati festi
horum mar-
tyrum.

Cap. 1.

Vomodò vester vobis se animus habet, sacer grex? qui diem festum hunc splendidius Christi confessoribus agitis, quando externa etiam multa vos vt video laetitia, summaque cum hilaritate sacrum hunc locum occupare. Nunquid fortasè, quæ in vobis imperpetuum obtinet mens, sensim à rebus deflexa suis, per sensus effunditur, & in ea etiam, quæ oculorum subiecta sunt sensibus, dissipatur? An verò cùm paululum hæc, blandientis cuiusdam catelli more, se sui adulari permiserit, ipsa in sua gaudens altitudine, pulcherrimis sibi que propriis spectandis rebus mouetur, afficiturque, & reijciendis voluptatibus corporis, proprium Christi martyribus verè natalem celebrat diem? Si hæc ita se habet, & victoribus his honorem istum habendum censuistis, atque ita diem festum celebrare contemditis, Venite, exultemus Domino, iubilemus Deo salutari nostro, qui pridem etiam seruos suos velut passerulum quendam de laqueo venantium eripuerit, & nunc iam ipsa anni conuersione, oprato gaudio nobis allato, sacris eorum certaminibus quodam hilari veluti conuiuio, studiosius nos excipere voluerit.

Cap. 2.

Sancti mar-
tyres quæ
nobis appo-
nant.

Et quid hoc est? Id nempe, quodcunque animi vires confirmat, & sprete laudabiliter multitudine imperita, ad illas alterius vitæ mansiones erigit, erigiturque, aliis veluti quibusdam omnium prudentissimè in altum euectum. talis est enim martyrum festus dies, tale victorum nostrorum theatrum, talia sunt ea, quæ abs se allata nobis illi conuiuius suis apponere statuerunt: quando non hoc modo epulari, lætitiæque indulgere, sed vni ventri turpiter deseruire, qui, quicquid in eum quis studij contrulserit, in secessum emittit: & vestium mutatione alios vicissim alios superare contendere non solum res generosa non est, eiusmodique, quæ moribus disciplinæque nostræ conueniat, sed ab ipso etiam est conuiuatorum sensu, menteque alienissima. Hæc igitur cùm